

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Égész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.

Megjelen július és augusztus kivételével havonta kétszer.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczasi Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Cl

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egylet,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egylet,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljai helyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sp. -Egylet,
Szabadkai T. -Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegylet,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujv déki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47.020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Középiskolai céllovészet.

Ezelőtt husz évvel jelent meg Porzsolt Kálmánnak a „Testgyakorlati oktatás rendszere” című munkája, melyben az iskolai katonai rend- és tevégygyakorlatok felkarolását sürgette. Ugyde akkor épen tornatanáraink és a pedagógusok helytelenítették a francia mintára tervezett katonai gyakorlatok iskolai üzését.

E lapok hasábjain sok küzdelem után már régen meg volt állapítható, hogy az ifjúságnak katonai szellemben, a mennyiben lehet, egyenesen katonai célú testgyakorlata helyes dolog, de a valósitástól még nagyon messze voltunk.

A bur háboruban a gyermekek és ifjak csodálatos céllovési ügyessége azonban a figyelmet felkeltette a tanulók céllovési gyakorlására. Megismerkedtünk e téren az angol iskolai katonai neveléssel; láttuk, hogy sehol sem féltik a tanulókat a katonai gyakorlatoktól. Fontos volt e téren Szemere Miklósnak áldozatkész lelkes munkája, mely egy csapásra évek mulasztását pótolta. Ezután az egyetemi ifjak munkája már hálás talajra talált az egyetemi zászlóalj szervezését illetőleg.

A középiskolákban azonban nehezen ment a dolog, míg a budapesti református gimnázium tevékeny, lelkes tornatanára, Halász Zsiga meg nem mutatta, hogy a mai keretekben is mit lehet e téren csinálni. Lapunk mult

évi júniusi számában közölt cikkére számos iskola kereste fel Halászt, hogy részletesen ismertesse tanítási menetét. Halász mindenhová alapos utmutatást küldött. Hogy megkönnyítsük az iskolák tájékoztatásának módját, itt közöljük a lőcsei gimnázium igazgatójának és Halásznak ez ügyben váltott leveleit.

* * *

A lőcsei kir. kat. főgimnázium igazgatójától.

573. sz.

Tekintetes Halász Zsiga főgimn. torna- és vivótanár,
honvéd főhadnagy urnak

Budapesten.

Molnár Sándor igazgató ur arról értesített, hogy t. Kartárs ur szívesen ad felvilágosítást a céllovésre nézve, tehát bátorkodom kérni, szíveskednék, ha a honvéd gyakorlati szabályzaton és lövőutasításon kívül is vannak szabályai vagy utasításai, ezeket lemásolás végett idekölesönözni nekünk pár napra. Továbbá szíveskednék értesíteni, minő fegyvert használnak az egyes osztályokban a katonai puska használatba vétele előtt és honnan fedezik a töltések árát. Valamint ha némi észrevételei volnának, miket a katonai könyvekben nem találhatunk meg, ezeket is nagy köszönettel fogadnók. Mi az egész intézet akarjuk gyakorolni, az I-től kezdve az itteni polgári lövőkertben s csak a VII.—VIII. osztálylyal lövetnénk katonai éles töltéssel a katonai lövőkertben, mert ilyen polgári lövőkertben nem lehet löni.

Halász

301

Szivességét előre köszönve, maradok kiváló tisztelettel és kartársi üdvözlettel

Lőcsén, 1905. szept. 30.

Kalmár Elek
igazgató.

* * *

Nagyságos Kalmár Elek főgim. igazgató urnak
Lőcsén.

Becses megkeresésére, miután sporttestélyem rendezése körül felmerült munkálatokkal nagyobb mérvben voltam elfoglalva, csak most van alkalmam válaszolni, mely késedelemért szives elnézését kérem.

Az említett katonai szabályzatokon kívül másféle írott szabályokkal nem rendelkezem, de annak hiányát én még nem is éreztem, mert a legszigorább fegyvelemtartás és a legmesszebb menő biztonsági óvintézkedések azok, a melyek berendezési és helyi viszonyainkhoz mértén megfelelő körütekintéssel eredményesen alkalmaztatnak és a melyeknek keretében a szabályokra és utasításokra vonatkozó tudnivalók mintegy önmaguktól merülnek fel.

Utbaigazításul azonban mégis szükségesnek tartom az általam követett eljárást alább röviden közölni:

A lőfegyvereket illetőleg jelzem, hogy egyelőre mi czéllövő gyakorlatainkon, melyeket az iskolai tornateremben végzünk, a „Werndl“-féle fegyvereket használjuk, a melyek 6 mm-es „Flobert“ töltényekre átalakítva, czéljainknak eléggé megfelelnek. Ezen fegyverekkel ugy a fegyvertfogási és fegyverforgatási gyakorlatok, mint maga a czélbalövés is kizárólag tornatermünkben történik, még pedig nemcsak külön időkben egyes csapatokkal, hanem rendes tornaóráink alatt is olyanformán, hogy míg a többi csapatok megbízható előtornászok vezetése alatt rendszeresen tornáznak, addig egy csapat személyes vezetésem alatt, amazoknak háttal állva a tornaterem végfalán elhelyezett 50—50 cm-es egyszerű vasczéltáblákra tett 30—30 cm. körös vastag papírlapokra lövöldöz.

Ezen gyakorlatok legkényesebb része a töltények kiosztása, továbbá a töltés és tüzelés.

Mielőtt ugyanis a tanuló lőállását elfoglalná 1 db. töltényt adok át neki személyesen (közvetlen felállása előtt), mely töltényt a jobb nadrágzsebébe tartozik rejteni. Egyszerre legfeljebb 4 czéllövő állhat fel, mert többet éber figyelemmel kíséni bajos lenne. Lábhoz vett fegyverrel kell várniok a töltés és tüzelés vezényszavait s azokat nyugodt egymásutáni tempóban, szabályszerűen kell végezniök, legszigorubban ügyelve arra, hogy a csőtorkolat, akár töltve van a fegyver, akár nincs, mindig előre lefelé legyen irányítva, a mely által még a véletlen baleset is ki van zárva. (ha tölténytáska is van, ugy leghelyesebb a patronot abba rejteni.)

Ha az elhangzott vezényszavak után a puska megtöltve „kész“ helyzetben van, a „cél vezényszóra

tetszés szerinti ideig tartó czélzás után löhetnek. A kilőtt puskát „kész“ helyzetben kell tartaniok mindaddig, a míg a lőállásban levők mindegyike kilötte puskáját és a jelző konstatálta egyenként az eredményt, a mit czélszerű feljegyezni.

Ezek megtörténte után az elsütött töltényhüvelyek, ugy szintén az esetleg el nem sült töltények is (a melyek helyett a nyomban betett patronok kilövése szintén bevárandó), a puskából kiveendőek és elrejtendők. Ezután a fegyver lábhoz vétetik, hogy a következő, pl. négy czéllövő, kiknél már ekkorra az 1—1 drb. éles töltény el van rejtve, azt időve-ztegetés nélkül átvehesse. Ily eljárás mellett egy 12 czéllövőből álló csapat (négyes csoportokban), ha már gyakorlata an van a puska kezelésének, fejenként 8—10-et is löhet egy rövid félóra alatt.

Én a czéllövést már a IV. osztályban kezdtem, de itt kivételesen csak Flobert puskákat alkalmazok, mert a fiuk egy része a nehezebb fegyvert teljesen célra tartani még nem tudja.

Mindegyik osztálynak megvan a maga 4 czéllapja, a melyeken a lött lyukak minden egyes lövés után, egy az e czélra külön kirendelt tanuló által be- ragasztatnak azonnal, mihelyst a lövés eredményét ezen tanuló — ki egyuttal a „jelző“ szerepét is visz — konstatálta.

A lövés ideje alatt közvetlen a czéllövők mögött kell tartózkodni és figyelni a többi, czéllövéshez kirendelt tanulóknak, ugyszintén a jelzőnek és zsirozónak is. (Ez utóbbinak kezében egy bádog-szelence vazelin van, melyet sorban mindegyik czéllövő lőállásához kell vinnie mindegyik töltény golyós végének bemártása czéljából, mely szolgálatot különben, 4 székre, közvetlen a czéllövő jobb része elé helyezett ugyanannyi szelence vazelin (de még jobb a pusa faggyu) is helyettesitheti.

A czéllövők közzé lépni, avagy a czéltáblákhoz közelíteni a kivezényelt segítőkön kívül senkinek sem szabad, és ha valaki azt — ha mindjárt feledékenységből — megkisérelné, a legerélyesebb módon kell rendreutasítani, ismétlés esetén pedig szigoruan megbüntetni. Ezek elkerülése végett ajánlatos az első egy-pár csapat czéllövését nem a rendes tornaórán, hanem külön időben tartani, mert különben az njság ingere a vezető szaktanárt a fegyvelemtartás tekintetében rendkívül próbára teszi.

A fegyverek alkatrészeivel a tanulókat előlegesen jól meg kell ismertetni, azoknak olykori tisztítását — mely felügyelet alatt történjék — tőlük meg kell követelni, a jókarban tartásra azonban feltétlenül szükséges egy ügyes és lelkiismeretes puskaművest megbizni.

Utólagosan meg kell jegyezniem azt, hogy az említett fegyverek használatba vétele előtt én a fegyvertfogási, töltési, céltartási stb. gyakorlatokat az egyes

osztályokkal, fejlődésüknek megfelelő könnyebb és súlyosabb vasbotokkal alaposan átveszem, a m. kir. honvéd gyalogság számára kiadott „Gyakorlati szabályzat” 19. és 20. §-a szerint és csak akkor adok kezükbe fegyvert, ha a vasbotokkal való gyakorlatok elég garantiát nyújtanak a továbbiakra

A töltények és más apróbb szükségletek költségeit a tanulók magok fedezik, mely célra filléreiket szívesen rakják össze oly összegben, hogy a legszegényebb fiuk még ingyen is lőhetnek.

A fegyverek beszerzési és átalakítási költségeit, valamint a külön megrendelt vas-céltáblák árát fenntartó testületünk fizette, mely összeg összesen nem egész kétszáz (200) koronát tett ki.

A fegyverek beszerzését — ha ugyanis többre is van szükség — leghelyesebb a közös hadügyminisztérium útján eszközölni, mely előreláthatólag kevés költséget fog igényelni. Ajánlatos a 73. évi mintájú Werndl-féle „kurtóly”, esetleg ugyanilyen mintájú ugyancsak Werndl-féle „karabély”. Én ezen adatokat annak idején a m. kir. honv. miniszteriumban szereztem, Budapesten lehet venni.

Tudvalévő dolog, hogy a cél elérésére az egyedüli eszköz a szabadban való céllövés, illetőleg jól berendezett lövöldékben való gyakorlás rendes katonai fegyverekkel és éles töltényekkel. Mihelyt tehát a zárt helyen megkezdett gyakorlatok jól mennek, időközönként kirándulásokat kell tenni egyik vagy másik lövöldébe, ahol Manlicher-puskákkal és karabéllyal már éles töltényekkel kell célba követni. Igaz, hogy ezen gyakorlatok nagyobb költséggel járnak, de a tanulók nagy része nem terhesek, amennyibe egy-egy lövés 5—8 fillérbe kerül, amit azáltal lehet nagy mértékben csökkenteni, hogy a miniszterium útján kell az intézet részére a megfelelő mennyiségben éles töltényeket kérni, ami hiszem, hogy sikerülni fog.

Mi a Budapesti Polgári Lövész Egyesület lőházban és a Szemere-féle szentlőrinczi lövöldében szoktunk gyakorolni, míg az előbbiben a helyi viszonyok következtében csak ólomgolyós töltényekkel szabad lőni, addig az utóbbiban már a rendes szabványos acélburkolatu golyókkal ellátott töltények használatnak s így itt a lövés töltényenként 2 fillérrel drágább is.

Tekintettel pedig arra a fontos körülményre, melyszerint ezen éles töltények költségeit sok tanuló szegénysége miatt fedezni nem képes, ezen nagy hátrány ellensúlyozását a már előbb említett beszerzéssel iparkodunk elérni, másrészt pedig ezen hazafias célra fentartó testületünk is tekintélyes összegeket aldoz.

Igen-igen örülnénk, ha igazgató urnak nemes intenczióját eme leirtakkal csak némileg is elősegíthetném, ha pedig információból bármit is kihagytam volna, ami a jobb tájékozásra szükséges lenne, úgy

kérem bármikor hozzám bizalommal fordulni s ha módomban lesz, a legnagyobb készséggel fogom az utbagazítást megadni.

Végre pedig, ha gondolja igazgató ur, hogy ezen közöttünk történt levélváltásból némi hasznot a közügynek is juttathatnánk, úgy ha ellenére nem lenne, at azoka „Herkules”-ben közzétenni czélszerűnek tartom, részint a figyelem felébresztése szempontjából, részint pedig eszmecserék váltása okából is.

Hazafias üdvözlettel maradtam igazgató urnak Budapesten, 1906. október hó 19.

készséges kartársa

Halász Zsiga

torna- és vívótanár
szkv. m. kir. honv. főhadnagy.

* * *

A lőcsei kir. kat. főgimnázium igazgatója

Tekintetes Halasz Zsiga torna- és vívótanár,
honvéd főhadnagy urnak

Budapesten.

Igen Tisztelt Kartárs Ur!

Fogadja őszinte köszönetemet kimerítő és tanulságos felvilágosításáért, mely nagyon hasznos tájékoztatást és eszméket nyújtott, illetőleg ébresztett. Becses levelének a „Herkules”-ben való közlését nemcsak értékénél fogva, hanem azért is czélszerűnek találnám, hogy tudomást vegyenek mások is a céllövés terjedéséről és a példa buzdítólag hathasson.

Hálás köszönetemet ismételve, maradok kartársi szíves üdvözlettel igaz tisztelője

Lőcsén, 1906. nov. 2.

Kalmár Elek
igazgató.

A „Soproni Torna- és Tüzoltó-Egyesület” 40 éves történetéből.

Irta R ö c h F r i g y e s.

Poszvék Gusztáv az 1868-ban irt egyleti krónikájában rámutatott arra, hogy Sopron sz kir. város polgársága az új eszméket, melyeket a haladó fejlődés felszínre vetett, megérteni és megvalósítani törekedett. Évtizedeken át at voltak hatva annak szükségességétől, hogy a szellemi és testi nevelés közötti aránytalanság, mely a gatal nemzedéket gyengíti, megszüntettség és a nevelés tervezetében rendszeresen üzött testgyakorlatok felvétessenek. Ez által erősödik a test és érvényre jut azon régi alapely, hogy csak ép testben lakozik ép lélek. 1863-ban érintkezésbe léptek egymással Finck János, Gallus Sándor, Hiernschrodt Károly, Ihász Rezső, Kania

József dr., Klauzer Károly, Kugler György, Lähne Frigyes, Pfendesack M. Lajos, Proszwimmer Lajos, Rösch Frigyes, Storno Ferenc, Schuster Károly, Seltenhofer Frigyes és Spiesz Antal urak és, hogy városunk is az új kor üdvös törekvéseinek hódoljon, megtették az előmunkálatokat egy „Torna- és Tüzoltó-Egyesület“ alapítására, azon gyakorlati álláspontból indulván ki, hogy oly egyesület, melynek célja tüzeseteknél a rendszéres segítségnyújtás, általános rokonérzésben és pártolásban fog részesülni. Sajnos, a magas helytartó-tanács 1864. február havában nem adta meg az engedélyt az egyesület megalakulására, mert a tornaoktatás az iskola feladata, a tüzoltás szervezése meg a hatóság hatáskörébe tartozik.

A tornatér rendben volt, a tornaszerek beszerelve. Az 1863. év május hóban megkezdett torna-tanítást Rösch az ő neve alatt vezetett tornaiskolában a hatóság engedélyével folytatta. Mikor 1866-ban a politikai viszonyok kedvezőbbé alakultak, újra történtek lépések az egyesületnek kormányhatósági engedélyezése iránt. Végre 1866. április 26-án 28.057. sz. a. megerősítette a kormány az alapszabályokat és megalakult a „Soproni Torna- és Tüzoltó-Egyesület“, az első ilyenmü egyesület hazánkban. Ettől fogva az egyesület fejlődése gyors léptekkel haladt előre. Már 1866. június 17-én és 18-án megtartotta jó sikerrel a tüzoltó-szakosztály első nyilvános gyakorlatát és a torna-szakosztály az első disztornát. Julius 15-én és 18-án megalakult az egyesület teljesen, amennyiben a közgyűlés megválasztotta a választmányt, a tornabizottságot és a tüzoltó-bizottságot. Jóllehet az alapszabályokat az évek folyamán többször módosították, mégis fennállanak ma is, mint az egyesület alapításánál. torna-szakosztály és tüzoltó-szakosztály egymás mellett, anélkül, hogy az egyik a másikat törekvéseiben hátráltatná.

1867. évi márczius 31-én előterjesztette Rösch Frigyes egy tornacsarnok építése iránti tervzetét azon értelemben, hogy az építési költség 6 százalékkal kamatozó, sorshuzás útján törlesztendő 25 forintos kötelezvények kiadása által szereztessék be. Április 27-én átengedett a város nagylelkü képviselő-testülete a Papréten 1000 □-ölet építési teleknek és tornatérnek egy (1) frt évi bér fizetése ellenében. Mechle építőmester előirányzata szerint az építési költség 9768·54 frtra rugott. Május végéig ez az összeg majdnem egészen aláírva volt, úgy, hogy május 28-án az építést megkezdeni lehetett. Június hó 23-án megtartott az alapkötetel ünenepélye. Az építés oly gyorsan haladt előre, hogy már 1867. évi szeptember hó 22-én Magyarország első tornacsarnoka felavatásának emlékezetes ünnepe megtartható volt. Ezen alkalommal a soproni hölgyek az egyesületnek nemzeti színü gyönyörű zászlót ajándékoztak, mely az országos és a városi címerrel, továbbá a tornászok és tüzoltók jelvényeivel csinos himzésben diszitve és

a zászlóánya. Rupprecht Karolina urnótól ajándékozott értékes zászlószalaggal diszitve vala. Az ünnepeyre Magyarország és Alsó-Ausztria valamennyi torna- és tüzoltó-egylete hivatott meg. Pest, Debreczen, Nagy-Kanizsa és Szombathely képviselőket küldötték. Képviselve voltak a következő tornagyuletek: Baden, Floridsdorf, Mödling, Neunkirchen, Wr.-Neustadt, az „I. Wiener Turnverein“, „Männerturnverein“, Wien, „Turnverein“ Sechshaus; Leobersdorf és Vöslau tüzoltótestületei. A soproni, kismartoni és kőszegi dalegyesületek testületileg jelentek meg.

Az egyesületi élet nagyon élénk volt. 1866. október 9-től hónapoként egylett estély tartatott, mikor az egyesület működéséről jelentés terjesztett elő és egyes tagok komoly és humorisztikus előadásaikkal a jelenlevőket szórakoztatták. Az 1868. évi márczius 29-én tartott közgyűlésen indítványozta Rösch Frigyes hogy egyleti zenekar szerveztessék, ami nemesak az egyesület, hanem az egész lakosság érdekében feködnék. A közgyűlés az indítványt elfogadta. Április 23-án, a királyné ő Felségének szerencsés lebetegedése utáni estén, az egyesület, saját zenekarával az élén, ünnepléses menetet tartott a városban.

A tornaügy rendkívüli előrehaladása következtében egy tágas mellécsarnoknak építése vált szükségessé. Az 1868. évi augusztus hó 4-én tartott rendkívüli közgyűlés elhatározta az építést. A 3007·50 frt költség beszerzésére 6 százalékos, sorshuzás útján törlesztendő 25 és 12 és fél frtos kötelezvények adat tak ki. Az egyesület felkérésére elhatározta Sopron sz kir. város képviselőtestülete az 1870. évi április 27-én kelt átirat szerint, hogy a Paprétnak a tornatérrel határos részét, melynek területe 59 □-öl, a tornatér megnagyobbítására évi 1 frt bér ellenében az egyesületnek átengedi. 1883-ban a város a térnek nagy részét ismét visszavette, de 1900. márczius 29-én átengedett a tek. városi képviselőtestület az egyletnek a tornatér nagyobbítására újra 800 □ ölet azon feltétel alatt, hogy az egész tér az egyesület költségére palánkkal bekerítettessék és a városi házi pénztárba évi 2 kor. bér fizettessék.

Fennállásának első évtizedében az egyesület Alsó-Ausztria és Stájerország testvéregyleteivel élénk összeköttetésben állott, melynek révén egyesületünk vezetői sok új eszmével ismerkedtek meg és értékesítették az egyletben. Amint azonban az egyleti ügy hazánkban fejlődésnek indult és úgy a magyarországi tüzoltóegyesületek, mint a tornaegyesületek szövetsége megalakult, az összeköttetés a külföldi egyesületekkel is mindinkább lazult.

Keserü tapasztalatokban sem volt hiány az egyleti életben. Az egyesület saját zenekara csak 1875. november 22-ig állott fenn. Bizonyos oldalról t. i. minden felkérés ellen és dacára annak, hogy a zenekar működése elfogálatlan helyről elismerésben részesült, szünetnélküli munkásságot fejtettek ki aziránt,

hogy Sopronba katonai zenekar hozassék, mi a község nagy pénzbeli áldozatai árán meg is történt. Ennek következménye az volt, hogy az egyleti zenekar a legjobb bevételi forrásoktól elesett, a zenészek kereset-hiány miatt elégtelenek lettek, elvesztették a kedvet és az örömet, rendetlenül jártak a gyakorló órákra, hogy végre az egyesületnek nem maradt más választása, mint zenekara működésének a beszüntetése.

A fent említett egyleti estélyek a zenekar létesítése által nagyot nyertek érdekességben. Gond nélküli kedv uralkodott azokon és meghitt viszony, amint azt vegyes társaságban ritkán lehet találni. Minden 3 hónapban egyleti estély helyett női estély tartatott, mellyel gyakran egy kis táncmulatság köttetett össze. Az egyleti estélyek 1881-ig megtartattak. Mivel azonban a gyér látogatás az egyleti pénztárra nézve hiánynyal járt és az egyleti vendéglőssel való kellemetlenségekre vezetett, az egyesület által rendezendő mulatságok a tűzoltóbálra, farsangkeddi táncmulatságra, az alapító ünnepélyre és a karácsony-ünnepélyre szorítottak. A 4 mulatság közül farsangkedden már régóta nem rendeztetik táncmulatság, míg a karácsony-ünnepély mindeddig évenként a legjobb sikerrel megtartatott.

A tornabizottságnak 1885. december 21-én tett indítványára a tornacsarnok mögötti nagy nyári tornatérén kísérletképen korcsolyapálya létesített. Központi, a szélről védett fekvésénél fogva igen számosan látogatják a jégpályát. Néhány év óta villamos ivlámpákkal világítatják a pálya, miáltal lehetővé vált, hogy ez az egészséges testmozgás az esti órákban is gyakorolható.

Tornaügy és tűzoltóügy egymástól külön álló szakmák, azért úgy a torna-, mint a tűzoltó-szakosztály dolgai külön-külön fejezetben tárgyalatnak. Az általános jelentésre nézve a következő adatok méltók említésre:

A tornacsarnok építési költsége	---	10405	frt	19	kr.
A mellékcarnok	"	3007	"	50	"
Az 1873. évi renoválás	---	1382	"	78	"
Az 1884. " " "	---	1983	"	73	"
Az 1902. évi hozzáépítés	---	5718	"	13	"
Összes költségek		22497	frt	33	kr.
		44994	K	66	fil

Az egylet tiszteletbeli tagja:

Ihász Rezső 1866-ban
 Lovag Patzenhofer Konrád 1869-ben
 Gróf Széchenyi László 1884-ben
 Poszvek Gusztáv 1888-ban
 Ulber Mátyás 1892-ben

Dr. Berzeviczy Albert 1900-ban
 Rösch Frigyes 1905-ben
 Hatvan Ferencz 1905-ben
 Hillebrand János 1905-ben.

Az egyesület elnökei voltak:

Dr. Kania József 1866. jul. 16-tól 1873. jul. 11-ig.
 Tomsich Bertalan 1873. jul. 11-től 1885. május 11-én bekövetkezett haláláig.

Ulber Mátyás 1886. május 26-tól 1892. április 1-ig.
 Lenck Mór 1892. április 1-től 1894. május 6-án bekövetkezett haláláig.

Dr. Szilvássy Márton 1886. április 11-től a mai napig. 1894. május 6-tól 1896. április 11-ig Dr. Szilvássy Márton ur mint alelnök vezette az egyesületet.

Tornabizottsági-elnökök:

Poszvek Gusztáv 1866—1871.

Rösch Frigyes 1871—1891.

Bella Lajos 1891—1897.

Hatvan Ferencz 1897—1903.

Hollós János 1903-tól mai napig.

Művezetők: Rösch Frigyes 1866—1871.

Bakó Samu 1872—1878.

Schneider Frigyes 1878-tól a mai napig.

Degel Gyula 1891-ben (mint kisegítő).

Egyleti tornatanítók: Langer Gyula 1869—1870.

Göhring Tódor 1872—1878.

Még életben levő alapítók:

Finck János, kir. tanácsos, nyug. polgármester.

Kugler György, magánzó (már nem egyleti tag).

Rösch Frigyes, nyug. tanár.

Syiesz Antal, nyug. kir. törvényszéki bíró.

Id. Storno Ferencz, magánzó.

Iskolák — főiskolák.

„Az Orsz. Paedagogiai Könyvtár és vele kapcsolatos paedagogiai olvasó és állandó tanszerkiállítás (VIII., Szentkirályi-utca 47. Ferencz-József tanítók háza) nyitva van állandóan és díjtalanul az ünnepnapok kivételével: hétfőn d. u. 3—6-ig, szerdán d. u. 3—6-ig, csütörtökön d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig, szombaton d. u. 3—6-ig és vasárnap d. e. 9—12-ig. Az olvasóban 98 hazai és külföldi tanügyi lap áll az érdeklődőknek rendelkezésére.

A bánffihunyadi áll. polg. iskolában a III. és IV-ik osztályok tanulóit Pelmesi István, az irodalom tanára szivességből tanított a fegyvergyakorlatokra s az év végén bemutatott eredmény a katonatiszteknek is meglepi.

Sportkedvelők
 figyelmébe!

Beck Károly

BUDAPEST, József-utca 14.

Elvállal automobillal
 szakszerű javítását va-
 lamint kerékpárok
 és e szakmába vágó
 munkákat.

Sportkedvelők
 figyelmébe!

Torna, atletika, vivás.

Közgyűlés. A Magyarországi tornaegyletek Szövetsége mult szombaton este tartotta rendkívüli közgyűlését a Budapesti (Budai) Tornaegylet széna-téri helyiségében. A közgyűlés első tárgya Berzeviczy Albert dr.-nak, a Tornaszövetség sok éven át buzgó és fáradhatatlan elnökének arczképleleplezése volt. Czölder János dr. beszédét nagy figyelemmel hallgatták. Ezután elhatározták, hogy a szövetség ezentul Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége címet viseli és elfogadták az új alapszabálytervezetet, amely az athlétikai sportot is felöleli.

Erdély bajnoksága. Kolozsvárt február 10-én országos amatőr birkózó verseny lesz, amelyen Erdély bajnoksága 1907. évre kerül eldöntésre. A versenyzők görög-római módszer szerint három testsúlycsoportban birkóznak. Minden csoport győztese Erdély bajnoka címet és tiszteletdíjat nyer. A versenyt a Magyar Athletikai Szövetség szabályai szerint rendezik s a tiszta jövedelmet a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége javára fordítják.

Olympiai világbajnokság. Amerikában az 1910. évi athéni olympiai világbajnokságban való részvétel elősegítésére nagy bizottság alakult, melynek elnökévé Roosewelt Tivadar elnököt választották meg.

Nemzetközi sportkiállítás Berlinben A német sportegyesület április 20-tól május 5-ig a sport és atletika minden ágára kiterjedő sportkiállítást rendez Berlinben. A kiállítás élén mint védnök a német trónörökös áll. A kiállítás iránt Németország legelőkelőbb köreiből nagy az érdeklődés. A magyar kiállítók a m. kir. kereskedelemügyi muzeum utján is jelentkezhetnek február 1-ig.

Birkózás. Boroszlóban a birkózóverseny a napokban ért véget és Kech győzelmével végződött. Második Van der Berg lett, aki a döntőben Koch ellen nem állt ki, harmadik Omer de Aouillen és negyedik Romanov. Kych összes ellenfeleit legyőzte. — Bécsben a Beketow czirkuszban lefolyt nemzetközi birkózóversenyek mult vasárnap váratlan befejezést nyertek. Miután Aberg vonakodott Czyganevics ellen és utóbbi Lurich ellen kiállni, hamarosan kihirentték az eredményt, amely szerint Czyganevics első, Fris-tevsky és Pitlasinszky második és harmadik és Beau-cairois negyedik, Mourzuk, Hitzler és Streng vigasz-dijakat nyert.

Országos amatőr hirkózó-verseny Kassán. A Kassai Athletika Club január 20-án este országos amatőr birkózó-versenyt rendez Kassán. A versenyzők görög-római módszer szerint három testsúly-csoportban birkóznak, könnyűsúlyiak 70 kg.-ig, középsúlyiak 85 kg.-ig és nehézsúlyiak 85 kg.-on felül. Minden csoport győztese „Kassa szab. kir. város birkózó bajnoka” címet, bajnoki szallagon nagy diszitett ezüst érmet és tiszteletdíjat nyer, a második helyezettek nagy

ezüst érmet és a harmadik helyezettek bronzérmet kapnak. A versenyt a Magyar Athletikai Szövetség versenyszabályai szerint rendezik. Nevezések január 15-ig a K. A. C. titkára czimére (Kovács-utca 30.) öt korona tét melléklésével küldendők.

Egy angol bajnok diszkvalifikálása. Angol sportkörökben nagy feltűnést kelt, hogy az angol athlétikai szövetség M. O. G. Straw-ot, Anglia cross-country bajnokát két hónapra diszkvalifikálta. Straw-ra ugyanis rábizonyult, hogy egy versenyben, amelyben óriási összegekkel jogadták meg, azért szenvedett vereséget, mert a bockmaker jókora összeggel megvesztegette.

Labdarugás.

Afrikai csapat Párisban. A Springboks délafrikai rágby football-csapat január 3-án Párisban tartotta utolsó mérkőzését Európában. Egy reprezentatív párisi rugby-csapat volt ellenfelük és az érdekes mérkőzés ötezer főnyi közönség előtt folyt le. Az afrikaiak játéka általános bámulatot keltett. A Springboksok 55 : 6 arányban könnyen győztek. A délafrikaiak Európában összesen huszonkilenc mérkőzésben vettek részt; huszonhatot megnyertek, Skócia és Cardiff ellen vesztek és egy mérkőzésük eldöntetlen maradt.

Ujév napi mérkőzések Angliában. Január elsején a mérkőzések egész sorát rendezték Angliában. A délafrikai rugby-csapat utolsó angol mérkőzését a Cardiff ellen 17 : 0 arányban elvesztette. Manchester United mérkőzésén Aston Villa ellen, melyet előbbi nyert meg 1 : 0 arányban, negyvenezer ember volt jelen. Glasgowban a Glasgow Rangers 2 : 0 arányban győzött a mult évben nálunk járt Celtic ellen.

Angol-francia mérkőzés. Richmondban mult szombaton folyt le a Franciaország és Anglia közti nemzeti rugby mérkőzés, amelyet az angolok 41 : 13 arányban nyertek meg.

Közgyűlés. A Magyar Labdarugók Szövetsége f. évi február hó 5-én tartja meg idej rendes közgyűlését a „Röser“-féle iskola (Aradi-utca) disztermében.

Korcsolyázás.

Az Ujpest—Rákospalotai Atlétikai Klub mező-utcai sporttelepén az idén is létesített jégpályát a nagyközönség kényelmére tágas melegedő csarnokot állított fel a klub, ahol öltözőhelyiség is áll a korcsolyázók rendelkezésére. A pálya ugy a Budapestről, mint a Rákospalotáról közlekedő közuti és B. U. R. villamosokkal egészen megközelíthető. Esténként villamos ivlámpák világítják meg a pályát tíz óráig. Beiratkozni délután 4 és 7 óra között és jelentkezni a nap bármely szakában lehet.

Magyarország korcsolyázó bajnokságai. A Budapesti Korcsolyázó-Egylet idej bajnoki mérkőzése ja-

nuár 29. és 31-én rendezik a városligeti nagy jégpályán.

Magyarország gyorskorcsolyázó bajnoksága (Busbach Péter dr. jubileumi emléktverseny) négy futamban 500, 1500, 5000 és 10 000 méterre kerül előtérre. Első nap 500 és 5000 méteres futamokat, a második napon az 1500 és 10.000 méteres futamokat tartják meg.

Magyarország műkorcsolyázó bajnokságáért (Benke Gyula jubileumi emléktverseny) első nap az előírt gyakorlatokat és a második napon a szabadon választott gyakorlatokat rendezik. A két győztes! bajnoki ezimet, bajnoki érmet és oklevelet nyer.

A műkorcsolyázás bajnokai.

Európa-bajnokok műkorcsolyázásban.

1891. Hamburg. O. Uhlig (Berliner Eislaufverein 1886).

1892. Wien; E. Engelmann (Training Eisclub Wien).

1893. Berlin, megsemmisítették.

1894. Wien, E. Engelmann (Wien).

1895. Budapest, Földváry Tibor, (Budapesti Korcsolyázó Egylet).

1896. nem tartották meg.

1897. nem tartották meg.

1898. Trondjem, U. Salchow (Stockholm).

1899. Xavos, U. Salchow (Stockholm).

1900. Berlin, U. Salchow (Stockholm).

1901. Wien, G. Hügel (Cavos).

1902. nem tartották meg.

1903. nem tartották meg.

1904. Davos, U. Salchow (Stockholm).

1905. Bon. M. Bohatscs (Wiener Eislaufverein).

1906. Davos, U. Salchow (Stockholm).

Világ-bajnokok műkorcsolyázásban.

1896. Petervár, G. Fuchs (Münchener Eislaufverein).

1897. Stockholm, G. Hügel (Wiener Eislaufverein).

1898. London, H. Grenander (Stockholm).

1899. Davos, G. Hügel (Davos).

1900. Davos, G. Hügel (Davos).

1901. Stockholm, U. Salchow (Stockholm).

1902. London, U. Salchow (Stockholm).

1903. Petervár, U. Salchow (Stockholm).

1904. Berlin, U. Salchow (Stockholm).

1905. Stockholm, U. Salchow (Stockholm).

1906. München, G. Fuchs (Münchener Eislaufverein).

Nemzetközi korcsolyázó verseny. A Wiener Eislaufverein január 20-án nemzetközi bajnoki korcsolyázó-meetinget rendez. Magyar részről a következők vesznek részt: Kornberger Lili a női műkorcsolyázó-bajnokságban, a műkorcsolyázó-világ-bajnokságban Urbáry Sándor és gyorskorcsolyázó-versenyben Levitzky Károly, Haraszty Lajos és Péczely Andor. Mannó Miltiades is esetleg starthoz áll és bécsi sportkörökben főleg Mannó szereplése kelt érdeklődést.

Korcsolyázó világrekordok. A jelenleg főállók gyorskorcsolyázó világrekordok a következők: 500 m.-re 44.8 mp. (R. Gundersen, 1906. január 29, Davos), 1000 m.-re 1 p. 34 mp. (P. Oestland 1900, február, 10, Davos). 1500 m.-re 2 p. 22.6 mp. (P. Oestland 1900. február 11, Davos). 5000 m.-re: 8 p. 37.6 mp.

J. Eden, 1894. február 14-én Damar). 10.000 m.-re (7 p. 50.6 mp. (P. Oestland, 1900. február 11-én Iavos).

Evezés, uszás.

A bécsi regatta versenyek. A bécsi evezőszövetség legutóbbi ülésén határozta meg idei regatta versenyéinek programját. A három verseny részletes programja a következő: Bécsi távevezős verseny (május 19-én, távolság 15 kilométer.) Klinkernégyes, klinkerdoblo, klinkernégyes (nyeretlenek részére), klinkerregyes.

Nagy bécsi regatta (június 16.). Júnior négyes, négyes kormányos nélkül. Ausztria skiff bajnoksága (véelő Mannó Miltiades, Panonnia). Junior négyes, junior doblo, Bécs város dija (négyvevezős), doblo, senior skiff, junior nyolczas, Silberer-dij (négyvevezős), doblo, négyvevezős verseny, junior skiff, Harrach gróf dija (nyolczevezős).

Bécsi folyamregatta (Június 20.). Szeniornégyes, Duna-bajnokság (véelő levitzky Károly, Nemzeti H. E.). négyvevezős verseny, skiffverseny, nyolczevezős verseny

Különféle.

Kárpáti Bélát, lapunk főmunkatársát, felsőkereskedelmi iskolai tanárt beválasztották a fővárosi közoktatási bizottságba; tudjuk, hogy lelkes munkálkodásának e téren is meg lesz az eredménye.

Szobrot Rákóczinak! Ezzel a jelszóval emeli kérés szavát a nemzethez Kassa város közönsége, a mely hazafias feladatául tüzte ki, hogy II. Rákóczi Ferencnek, az utolsó nemzeti fejedelemnek, a Rákóczi vármegyék közepette, Kassa városában, egykor legjelentősebb védvárában, nagyanyjának s atyjának temetkezési helyén s most már a Fejedelemtnek és bujdosó társainak is örök nyugvóhelyén, lovas szobrot emeljen.

Nemcsak Kassa városának régi vágyát, de a nemzetnek is forró óhaját kívánja ezzel a szobor bizottság a megvalósítás stádiumába juttatni akkor, mikor a rendelkezésre álló, de természetesen távolról sem elegendő, mintegy 140,000 koronányi szoboralapnak gyarapítása céljából országos gyűjtésnek megindítását határozta el. A bizottságnak lelkes felhívása kétségkívül visszhangra is talál Rákóczi nemzetében s a nemzet áldozatkészsége minden bizonynyal közel hozza az időt, midőn II. Rákóczi Ferencnek honfiai erényekben tűndöklő nagyságát s a nemzet háláját pompás szoboremlék hirdeti a kurucz városnak főterén. A Rákóczy névnek el nem muló varázsa, a kurucz korszaknak lelkesítő emléke, a bujdosóknak temetését nemrégiben diadalmenetté avatott lelkesedésnek még meg nem gyöngült fölemelő hatása sokkal hathatósabban támogatják a szoborbizottságnak kérését. semhogy kételkedhetnénk az iránt, hogy a nemzet áldozatkészsége nem lesz kisebb annál a lelkesedésnél, a melylyel a Fejedelemtnek s bujdosó társainak porladó hamvait fogadta s nyugvóhelyükre kísérte.

A szobor céljaira szánt hazafias adományokat Kassa szab. kir. város polgármesteri hivatala veszi át és nyugtázza.

H I R D E T É S E K.

FODOR JÓZSEF

CSÁSZARI ÉS KIRÁLYI
UDVARI ASZTALOS,
KÁRPITOS ÉS DISZITŐ

Saját műhelyek belső díszítés, teljes lakás-, valamint szoba- és szálloda-berendezések számára.
Állandó raktár.

BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 2.

(FÜRDO-UTCZA SARKÁN.)

Egyesületi

tűzzománcz jelvények

finom és szép kivitelben, olcsó árak mellett készülnek.

Diszalbumok, Hódoló feliratok és Diszpolgári oklevelek művészi kivitelben.

Szimbólikus tánczrendek minden árban.

MORZSÁNYI JÓZSEF

Budapest, IV., Kigyétér 4.

Fenti czég 33 év óta a legtöbb megye, város és egyesület szállítója.

Baleseteknél nélkülözhetlen

a Salvator kötszer mentőszekrény és hordágy

Salvator kötszergyár-ban sebészeti gummiáruk és betegápolási cikkek.

BUDAPEST, VI., Hajós utca 15.
(az Opera mellett.)

Lábficamodás kikerülésére ajánljuk göröcsér gummi harisnyainkat.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

SCHOTTOLA ERNŐ

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 2.

A gummigyártás meghonosítója Magyarországon.

Legnagyobb raktár belföldi és angol rugó-labdákban; külső bőrhüvely és belső gummilabdák külön is kaphatók.

Továbbá az összes sportezikkek: a lawn-tennis játékok, ping-pong, kerékpár- és automobil gummi pótrészek.

Lovagló sport gummi cikkek, uszó-övek, turista-kulacsok mosdó-talpak és fürdő kádak, léggel tölthető vánkások gummi ből stb. stb.

Személy hitel!

Kezes és kezes nélkül katonatisztek-, papok-, lekések-, udvari-, állami-, megyei- és magántisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíjogosult hölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak 1/4—20 évig terjedő időre havi, 1/4, 1/2 és egész évi tőkekamat törlesztéssel!

Különlegesség: A páris-bécsi enpuéte értelmében tőkésitem a jövedelmet.

4% ! 4% ! 4% ! 4% !

Jelzálog hitel!

300 koronától feljebb I. II. és III. helyre, földek-, városi- és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdőépületek, malmok, ásványvizek és egyéb források és kőbányákra, a becsérték 3/4 részéig.

Építési hitel!

építésfélben levő ingatlanokra 2—3 részletben, oly arányban a mily arányban az építkezés előre haladt!

Bank és magánadósságok konvertálása!

Előnyösen! Szolid alapon és gyorsan eszközlöm mindezen fenti műveleteket elsősorú bel- és külföldi intézetek által.

Elsőrendű ajánlatok!

Kérjen prospectust.

Válaszbélyeg melléklendő!

MELLER L. EGYED

BUDAPEST, V., Koháry-utca 19.

Telefon-Interurban 46—31.

KERÉKPÁROK
MOTORCYCLE
ÉS JAVÍTÓ-MŰHELY
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 48.

PACHOLEK GYÖRGY

első magyar oldalgyergyáros, es. és k. hads. szállítója

BUDAPEST,

Gyár: VIII., Balassa-utca 5.

Gyárban bármilyen tisztí, önkéntes, orvosi, legénységi, lovas és gyalog kardok előállításnak, valamint vívőkardok és teljes vívőszerek közönséges és díszes kivitelben.

Továbbá elvállalom bármilyen kardok csiszolását, állany (nickel) arany és ezüstözését. Diszkardokat feliratokkal, pontosan és díszes kivitelben. Vívófelszerelések, franczia és olasz vívőkardok, vitorók és párbajkardok, csiszolt állanyozott, fekete vagy díszes kivitelben kaphatók.

HIRDETÉSEKET

jutányos áron felvesz

kiadóhivatalt.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 kor.
Félévre 4 kor.
Égész évre 8 kor.

====
Egyes szám 40 fill.
====

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és
kiadóhivatalIX., Ferencz-körut
31. szám, I. em.Megtelen július és
augusztus kivételével
havonta kétszer.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Ersekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Cl.

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljai helyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székestehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47.020. számú rendeletével ajánlja e lapot
Magyarország összes tanintézetének.

Tornafelügyelők.

A tornatanítás minden igaz barátja örült a híreknek, mely tudatta, hogy Apponyi Albert miniszterünk a régen óhajtott tornatanítási felügyeletet szervezte. Mikor pedig az iskola látogatók neveit olvassuk, megnyugvással tekinthetünk a felügyelet jövőjére; a legképzettebb és leglelkesebb tornatanárok mellett Kun Gyula és Geranday György a valóban szakértő laikusokat méltán képviselik.

Mikor a legmelegebben üdvözljük a ki-nevezetteket, két fontos iskola látogatási elvről akarunk megemlékezni; a felügyelet egyöntetű szempontjáról és a felügyelők modoráról. Tesszük ezt minden tanácsadási nagyképesség nélkül, egyedül az ügy érdekében.

Az egyöntetű eljárást nagyban megkönnyíti azon előzetes tanácskozás, melyet a felügyelők báró Barkóczy Sándor miniszteri tanácsos, a középiskolai ügyek vezetője elnökle alatt tartottak.

Minden kétséges vagy vitás elvet a felügyeletnél kizár azon normativum, hogy a középiskolai tornatanításnak szigoruan a középiskolai miniszter utasításnak szellemében kell történnie. Mi a papiron és a gyűléseken vitathatjuk ezt vagy azt a tanítási irányt, lehetünk angol atléták vagy német tornászok, de az iskolában nem tehetünk mást, mint mit az utasítás előír vagy megenged.

Az érvényben levő, nem is oly régen kelt utasításokról tudjuk, hogy bizonyos komp-

romisszum eredménye a szabadtéri gyakorlatok és német tornarendszer több helyen ütköző elve közt.

Megvan az utasításokban — nem dicsekszünk vele, hogy részünk volt alkotásukban, — a néhai tornázásnak egész régi rendszere, de benne vannak az általunk legrégebben sürgetett szabadtéri gyakorlatoknak elemei is. Most már nagyon jól megfelelhet az utasításoknak az a tornanár is, ki inkább tornáztat, de az is, ki inkább a szabadtéri gyakorlatok barátja.

Hogy a felügyelőknek nem szabad elfogultaknak lenni, azt mondanunk sem kell, mert hisz ők nem a maguk izlésének megfelelő tornatanítást keresnek, hanem az utasításoknak megfelelőt.

Arra kérnök a felügyelőket, hogy ne is annyira a mai tanítás bizony sok vitára módot nyújtó módszerét vizsgálják, hanem a tanítás általános eredményét. De ezt se a régi rendszer statisztikus szemüvegén, mely csak úgy tud bírálni, ha látja, hogy ki hányszor huzódik, tolódik stb., hanem azt nézzék, hogy milyen kedvvel járnak a fiuk a tornára, mily lélekkel végzik gyakorlataikat, megszerették-e már a játékokat stb.

És itt mindjárt arra óhajtjuk felhívni a felügyelőket váró kollégák figyelmét, hogy ne tekintsek a tornafelügyelői intézményt ellenszenvesen, mely mintegy munkájukat szigoruan ellenőrzi, hanem olyannak, mely segít, gyámolít, támogat, melytől nagyban függ az iskolai

testi nevelés; újabb fellendülése. Az egész ország tudja, a legjobban miniszterünk, hogy tornatanáraink mily szép eredményt mutattak be eddigi tornaversenyeinken, e felügyelet van hivatva ügyünket még magasabb fokra emelni.

Mihelyt látni fogják a tornatanárok, hogy az őket látogató felügyelők nem kiküldött kémekek, hanem jóindulatu barátok, kik szives tanácssal szolgálnak s a miniszterhez terjesztett véleményükkel sok szükséges dolgot helyre ütnek, akkor már a felügyelőknek nyert ügyük van. A miniszteri bizalom a felügyelőknek eddigi érdemeiken felül is diszt ad, de e disz nem homályosítja el egy tornatanár érdemét sem, sőt kellő érvényt biztosít számukra.

Ugy ismerjük a kiküldött felügyelőket mind, mint szívélyes jó kollégákat, kik olyanok is maradnak hivatalos kiküldetésük alatt is. A két nem tornatanár felügyelőt is ismeri a tornaversenyeikről és a tornatanári vizsgálatokról az ország minden tornatanára, még pedig úgy, mint nagy tudású és a legkedvesebb modoru urakat. Így hát nem tartunk attól, hogy szigorú és félelmetes legyen látogatásuk, sőt bizonyosan tudjuk, hogy a tornaügyért lelkesülő felügyelők szeretettel közelednek úgy a tanárok, mint a fiuk-felé; fogadják őket az iskolák hasonló szeretettel.

Testnevelési vita az országgyűlésen.

F. hó 18-án rendkívül tanulságos vita folyt az országgyűlésen *Polónyi Dezső* és *Bernáth Béla* közt. A két beszédet — csekély rövidítéssel — sietünk olvasóinkkal közölni, miután sajnos, a napilapok alig valamit hoztak a tartalmas beszédekből.

Polónyi beszéde elején alapos tudással fejtegette a testi és szellemi nevelés kölcsönhatását és a mai kor testrontó hatását, majd rátért a hazai viszonyok ismertetésére:

Régebben, állami életünk kezdetén, ifjainkról tudjuk, hogy tornáztak, vívtak, lovagoltak, lovagi játékokat játszottak. Tudjuk, hogy később, a reneszánsz-korban, minden egyes főnemesnek várkastélya gócpontja volt a művelődésnek és egyuttal a testi nevelésnek is. Tudjuk, hogy épen ezen korban volt államunk a legnagyobb fejlettségben és Magyarország társadalmi életéről ezen időből maradtak a legszebb emlékeink. Jöttek a későbbi háborús idők, a mikor természetszerűleg úgy a szellemi, mint a testi nevelés kérdései, sajnos, nagy mértékben elhanyagoltattak. Tartott ez úgyszólván egész a forradalom utáni időkig, a mely időkből alig maradt némi nyoma annak, hogy bármely társadalmi szervezetben valami rendszeres nevelés történt volna akár a szellemi, akár a testi

nevelés terén. A forradalom utáni időkben állami átalakulásunk alkalmával szükségét érezték vezető férfaink annak, hogy ezen a téren is valamely rendszert léptessenek életbe. És itt volt az óriási hiba, a melyet elkövettek. A helyett, hogy akkor széjjel néztek volna a művelt nemzetek közt, hogy melyek azok a rendszerek, a melyek faji tulajdonságainkkal legjobban megegyeznek, elővették a hozzánk legközelebb álló német tornarendszert.

Hogy röviden vázoljam: miben áll ez, csak egyet konstatalok. A német tornarendszernek, a mely már az egész világon csődöt mondott, eredményekép, mivel minden tornarendszernek az elért eredményekben nyilvánul meg a jelentősége, csak azt konstatalok, hogy pl. a világ összes versenyein a németek az utolsóelőtti helyen jöttek be, úgy hogy a hátuk mögött természetszerűleg csak mi voltunk. Ez az a német tornarendszer, a melynek jellemzéséből rögtön tisztában leszünk azzal, hogy miért nem felelhet meg nálunk.

Buza Barna: Mert német!

Polónyi Dezső: Ez igaz. Majd rátérek később ennek fejtegetésére is; hiszen nagyon jól tudjuk, hogy a németektől igen sokat kaptunk, a mit nem szereztünk, és ez is azok közé tartozik.

Miben áll a német tornarendszer? Egy lehetőleg zárt levegőn szerekre alkalmazott torna és pedig akként: egyformán köteles minden ember egy bizonyos gyakorlatot elvégezni, tekintet nélkül az individuuma. Egy minimum állapítatik meg olykép, hogy minden ember képes legyen azt elvégezni. Ezt a minimumot aztán megkövetelik valamennyitől egy tömegben. A gyakorlatok merevek, szögletesek és főleg nem az emberi mozgás természetének megfelelőek. Mi a következtetése ennek, a mi azután a fő sajátossága? Az, hogy unalmas és lélekölő, hogy megunja minden gyermek és nem szereti. Lélek nélküli, nincs benne egyetlen momentum, a mely a léleknek a testtel való együttműködésére vezetne. Ennek az a következménye, hogy formális utalattal viseltetik iránta az a kor, a mely leginkább hivatva volna azt szeretni és később fejleszteni.

Itt ismét csak belevágok egy kérdésbe, mikor mondom, hogy mi azután a következménye az iskolás gyermekekre nézve. Az, hogy egyszerűen fáznak a tornaórától, a szülők maguk látják ezt az elkedvetlenedést és mindent elkövetnek, hogy lehetőleg felmentsék őket a tornaóra alól. De az ifjuság szereti a testmozgást, akar mozogni s a tornaóráról megszabadulva, kimegy a játékterekre, játszik, futkározik, labdázik, és a mi lényeges, gyakorolja a neki sokkal jobban megfelelő és szórakoztató sportot, oly időben, a mely leginkább szorul az állami támogatásra minden állami felügyelet nélkül teljesen szabadjára hagyva. Ez a német tornarendszer következménye.

T. ház! Hogy még csak néhány ellentétet állítsak fel, a német egész életét pedantériára alapítja, a német nem leleményes, a német egészen más faji tulajdonságokkal bír, mint mi, magyarok. Ezt, azt hiszem, a t. ház előtt fejtegetni nem szükséges. Ezt az ő általa feltalált rendszert — megjegyzem, hogy ma már Németországban is bizonyos velleítés keletkezik, a mely ott is szeretné ezt kiküszöbölni — nyögi ma egész ifjúságunk, nyögjük mi és nyögi az egész társadalom ennek a következményeit.

Hogy a magyar faj tulajdonságainak, a mely természetszerűleg a szabad mozgást szerette mindig, ez nem felel meg, e tekintetben, azt hiszem felesleges fejtegetésekkel nem kell fárasztanom a t. ház türelmét. Csak egyre vagyok bátor rámutatni. Ezzel ellentétben nem bizonyos határozott rendszerre akarok rámutatni, mert sok rendszer van, itt van a szabad testnevelési rendszer, a melynek legelső követelménye, hogy ne zárt helyen, hanem szabadon végeztessék. Második követelménye az, hogy a mozgások, a melyeket az ember végez, az ő természeti tulajdonságainak jobban megfeleljenek, azokhoz simuljanak, szóval olyan mozgásokat végezzen, a minőket a köznapi életben rendszeresen végez. Ebből kifolyólag következik azután az, hogy az egyes mozgásokba lehetőleg szellemet, gondolatot visznek bele és így foglalkoztatják, szórakoztatják a szellemet, ennek folytán bizonyos lelki gyönyört okoznak, a gyermek kedveli, de nemcsak a gyermek, hanem a felnőtt ifjú is kedveli, úgy hogy egyenesen mondhatni, hogy lelki gyönyörűséget okoz mindenkinek, szóval vágyódnak utána.

Ezekben a rendszerekben megnyilatkozik a hasonlatosság a mai faji tulajdonságunkkal, mert hiszen a magyar mindig is szerette a szabadságot, a szabad mozgást. Hiszen példákra hivatkozhatom. A mit pl. nálunk úztek, a lovagjátékok, a vivás, a vadászat, az mind a szabad testnevelési rendszernek egyik ágazatát képezte. De tovább megyek: még a köznép is az ugynevezett pünkösdi királyságért tartott versenyeket lóháton, szabadban végezte. Hol hasonlít ez a német tornarendszerhez, a mit a mi középiskolai ifjúságunk ma is állandóan nyög?

Méltóztassanak már most megengedni, hogy áttérjek arra a kérdésre, mi lenne tehát ebben a tekintetben az államnak — mondjuk — tennivalója és mi az, a mit — megismerve ezen két rendszer közötti különbséget — kell, hogy követeljünk, a mire nézve kérelemmel kell, hogy járjunk a nagyméltóságú miniszter ur elé, hogy legalább mérlegelés tárgyává tegye. A pedagógiában ugyan nincs ugrás, ilyen nem létezik, azonban mégis a fokozatos keresztülvitelre nézve legalább az elvet kellene megállapítani a tekintetben, hogy áttérjünk azoknak a nemzeteknek példájára, a melyek ebben előttünk állanak.

A testnevelés kérdése mindenekelőtt kettéválasztandó. Egyik része az, a mi akkor gyakoroltatik, mikor még tulajdonképen az állam kormányzati körébe tartozik; ezek természetesen az iskolákban üzött sportok. A másik része a társadalom körében gyakoroltatik; itt az állam közvetlen befolyást ugyan nem gyakorol, mégis bizonyos irányító tevékenységet kell hogy kifejtson, hogy az e tekintetben uralkodó állapotok konszolidált formában maradjanak.

A mi az iskolákat illeti, elsősorban az elemi iskolákról kívánok szólni. Igazán csodálatos, hogy mi a német rendszert követjük, a mely a gyermeket már ott az iskolában elidegeníti a testedzés szeretetétől, mikor pedig Németország és Svájc kivételével minden államban azzal ellentétes rendszert követnek. Hiszen alkalmam volt bepillantást nyerni egy amerikai testnevelési utasításba. Micsoda világgal állunk mi ott szemben! Csak röviden akarok rámutatni. (Halljuk! Halljuk!)

Az amerikai pl. elfogadta a Delsarte rendszerét, a melyet fentartással tartok helyesnek, de mégis, hogy lássuk az ellentétet a német és ezen rendszer között, röviden megemlítem, hogy hogyan kezdik Amerikába az elemi iskolákban a gyermeket tanítani, az u. n. Delsarte-rendszer alapján, a melyik az ugynevezett pehelymozgásokat gyakoroltatva, a gyermeket akként tornáztatja az elemi iskolában, hogy a helyett, hogy a német professzorok által előírt merev mozgásokat végeztetné a gyermekkel, a gyermeket mintegy neveli arra, hogy kell mozogni, járni, hogy kell a fejet tartani, hogy kell kijönni a padból, hogy kell elmenni valaki előtt, hogy kell pl. a tényért átnyújtani stb., ez fokozódik később, úgy pl., hogy kell az esernyőt az utcán vinni stb. Ez az, a mi utasítást ad, nem a tornamester vagy tornatanár, hanem a tornatanár és az esztétikának tanára együttesen. Micsoda más légkör van abban, mikor a gyermeket már kiskora óta kezdik szoktatni, hogy abban a mozdulatban, a mit végez, a fő és lényeg az legyen, hogy bájos legyen az a mozdulat, hogy adjon a bájoságnak bizonyos erőt, vagy megfordítva, erőt adjon a bájoságnak, és hogy ezt megkedveltessék vele, minden lehető eszközt felhasználnak, hogy ne mondjak mást, zene mellett tanítják a tornát egész Amerikában, hogy a gyermek ott szeresse meg a zenével együtt, a melyre minden gyermeknek van fogékony-sága, ezeket a mozdulatokat, úgy hogy ez bizonyos középutat képez a torna- és a táncóra között. Ez az, a min ott kezdik a testfejlesztést.

De menjünk tovább. Ott van azután a középiskola kérdése. A középiskolában akként tanítják a gyermeket, és kívánatos lenne, hogy nálunk is úgy történjék, hogy bizonyos átmenettel, elkezdődik már bizonyos fokon az individuumoknak fejlesztése. Azt nagyon jól tudjuk, hogy az egész társadalomnak nem-

csak alkateleme, hanem egyik legfőbb irányzója maga az egyéniség. Minden, a mi a társadalomban történik, azt az egyén irányítja, az egyén csinálja, tehát a társadalom mindenütt visszatér arra az egyénre, a kit a társadalomnak kell fejleszteni. Ezen amerikai nevelés rendszerének helyessége abban áll, hogy a mozgást individualizálja, hogy bizonyos fejlődési fokon az egyéniséghez simitja, nem úgy, mint a német torna csinálja, hogy az egész középiskolán végig egyformán követeli ugyanazon mozdulatot a legérettebb ifjútól is, ellentétben az amerikai testnevelési rendszerrel, a melynél az individualitás ki-fejlesztésén van a fősúly.

T. ház! A testnevelés tekintetében annyi számtalan kérdés van előttünk, hogy igazán rövid föl-szó-lalásom keretében nem tudom, hol kezdjem, mit em-litsek. Kétségtelen, hogy a tornának egy bizonyos előnye van és tagadhatatlan, hogy ez a torna már a középiskola első fokaiban igenis mély hatással van a gyermek fejlődésére. A torna az egyedüli sportág, a mely kifejezetten fegyelmezi a gyermeket. De té-vedés azt hinni, t. ház, hogy ezt a fegyelmezést egyedül a német tornával lehet elérni, mert azt el lehet érni a most már modernné vált svéd tornával is. Ez a svéd torna nem tévesztendő össze azzal, a melyet tisztán csak egészségügyi szempontból hasz-nálnak, hanem ez tulajdonképen a skandináv torna, a melylyel újabb időben igen nagy eredményeket értek el, és a mely az egyént valósággal érvényre engedi jutni. A szabadban foglalkoztatja a gyermeket és fegyelem szempontjából ugyanazokat az eredmé-nyeket érhetik el vele, mint a mit a régi német tornarendszer elvei szerint.

Különben e kérdésnek olyan tárháza áll előttem, hogy, őszintén szólva, nem is tudom, hol kezdjem. Itt van pl. a tornatanárok kérdése. Az a hihetetlen állapot, hogy nálunk a tornatanár, a ki az ifjúság nevelésének oly fontos részét végzi, tulajdonképen egy alsóbbrendű lény, jobban mondva egy középfok a szolga és a tanárok között. (Ellemondások.) Ez így van, tudom nagyon jól. Hacsak nem valamelyik más tantárgynak is a professzora, lenézik a tanárok, le-nézik a tanulók és nem respektálják úgy, a mint kellene. Hogy egy ilyen pedagógiai rendszert, a mely ezt megengedi, miképen lehet helyeselni, azt igazán nem értem. Borzasztó állapotok vannak e téren, t. ház. Ne méltóztassék azonban azt hinni, hogy én hibáztatni vagy gyanusítani akarok egyes egyleteket. De ott van pl. az a félszeg állapot, hogy a torna-tanárok egyes magánegyesületekben nyerik okleve-leiket. Tudom, hogy ez az egyesület megteszi köte-lességét a maga hatáskörében, de mégis félszeg állapot az, hogy mikor a többi tanár az állam kezéből nyeri a diplomát, addig az a másik tanár, a ki szintén igen fontos feladatot teljesít az ifjúság nevelése

szempontjából, magánegyesületben szerzi meg okle-velét. Ez már maga is visszás helyzet, t. ház. E tekintetben utalok a külföldi példákra. Ott rendszeres állami tornatanári képzők vannak. Nálunk egy esz-tendeig tanulnak az illető jelöltek és más nevelés-rendszerben nem oktatják őket, csak német régi tornarendszerre. Egyebet ott nem tanítanak, legfeljebb egy kis anatómiát, a mit szintén kár, mert annak ily módon való tanítása nem ér semmit.

Külföldön három esztendeig tart a tanfolyam mindenütt. Amerikában, Angliában és Svédországban mindenütt három esztendeig tart a kurzus és ugyanaz a tanár, a ki tornát tanul, az tanul esztétikát, poé-tikát és a világ összes testnevelési rendszerét. Ezután egy esztendei gyakorlatra megy és ott főfelügyelők vezetése alatt gyakorolja magát az ifjúság testi ne-velésében, a hol, úgy mint a hadgyakorlatoknál szo-kás, a Besprechungen alkalmával megbeszélik, hogy mi a helyes és mi nem, és miként kell az ifjúságot vezetni.

És hol vagyunk mi ebben a kérdésben? Én készakarva használom ezt a hangot és készakarva nem teszek konkrét indítványokat, mert, a mint fel-szó-lalásom elején jeleztem, talán alkalmatlan időben is jönnék azokkal. De az általam felhozottakat bátor vagyok a mélyen t. miniszter úrnak megfontolás vé-gett figyelmébe ajánlani.

De, t. ház, hogy ennek az ellentétnek a visszás-ságát a rendszerben csak némiképen is lássuk, méltóztassanak megengedni, hogy elmondjam, hogy Amerikában a középiskolákban ott mégis, a hol nem az elzárt rendszert fogadták el, miképen veszik a testi nevelés kérdését. Ott a testi nevelésre szánt óráknak egy bizonyos része arra fordítatik, hogy a tanuló az életben szükséges munkájának mozdulatait a fáradság szempontjából tanulja meg elvégezni. Hogy egy példát említek, megtanítják, hogy hogy kell el-mondania egy verset, egy beszédet, a fáradság szem-pontjából és a viszonzosságot a testi és szellemi ne-velés között annyira megadják, hogy pl. a poétika tanára adja fel a verset és a testi nevelés tanára tanítja azt elmondani. Ezzel ellentétben minálunk az egy évi kiképzés után az Egylettől kapott diploma alapján kinevezett tornamester kap egy utasítást, a mely szerint pl. mit kell végeztetnie.

Alacsony nyújtó. Tompor, kanyarlati és vető-dési ugrások támaszból. Billenés oldalállásból, össze-kötve felületekkel, átfeszítésekkel és átugrásokkal.

Magas nyújtó. Felhuzódások félkarfüggésbe, válogatott és páros karokkal. Kelep-felhuzódás, alug-rás. Feltolódás mellső oldalfüggésből hajlított támaszba a bal (jobb) karra és páros karra. Kelepfellendülés. A billenés előgyakorlatai, billenés. Mellső oldalfüg-gésben lengés és hátlendületnél alkar-függés egy és két karral. Lengésből térdfellendülések. Lengés haj-

litott karokkal és hátlendületnél támaszba lendülés. Ugyanez nyújtott karokkal.

Ezt kell nálunk a mesternek végezni, ellentétben a külföldi tornatanárral, a kinek verset kell betanítania. Hát, t. képviselőház, ez az utóbbi az igazi testnevelési rendszer!

Az „Aradi Tornaegyesület“ disztornája.

Arad, 1906. decz. 24.

Fényes sikerrel rendezte az „Aradi Tornaegyesület“ 1906. évi rendes disztornázását, mely f. hó 22-én, szombaton este folyt le a lyceumi tornacsarnokban.

A lyceumi tornacsarnok ez alkalomra magyar állam cimereivel, nemzetiszínű zászlókkal és drapperiakkal, színes lampionokkal pazarul fel volt díszítve. Az egyesület szakosztályait feltüntető vívó és evezős szerekkel való symbolikus díszítés sem hiányzott.

A tornaünnepélyen a nagyszámu és díszes közönségen kívül az aradi helyőrség tisztikara Arendt Lajos tábornok várparancsnok és Dietrich Albert ezredes vezetésével teljes számban jelen volt.

Pont 7 órakor vonultak be az országos tornaszövetség és az „Aradi Tornaegyesület“ díszes zászlója alatt s a „Hunyadi“ induló mellett a csinos dreszbe öltözött tornászok, élükön Nagy Sándor titkár-művezetővel s a szép képet mutató keresztezett ellenvonulással 4-es sorokba fejlődtek.

A tornaünnepély 3-ik száma a szépen sikerült fabot szabadgyakorlatok voltak, melyeket Nagy Sándor titkár művezető vezényletével a tornászok az „Aradi Tornaegyesülettől“ már megszokott katonás pontossággal hajtották végre. E jó sikerült számnak a nagyszámu közönség szünni nem akaró tapssal és éljenzéssel adózott.

Ezután a csapattornázás következett. Az első csapat Nádray Aurél vezetésével magas korláton, a második csapat Nagy Sándor vezetésével lovon, a harmadik csapat Weisz Hugó vezetése alatt bakon végzett jól sikerült gyökörldtöket.

Érdekes pontja volt az estélynek az aradi állami tanítóképző intézet növendékeiből alakult mintaecsapat tornázása a magas korláton, melyet Nagy Sándor titkár-művezető tervezett s a melyet az ifju tornászok Mánya Aurél II. éves növendék vezetése alatt bámulatos egöntetű szép kivitelben a közönség szünni nem akaró tapsa kíséretében mutattak be.

Fénypontja a disztornázásnak a buzogány mintaecsapat volt, melyet Nagy Sándor vezetése alatt Bauer Gyula, Schmidt Ferencz, Münz József és Nádray Aurél szabatos kivitelben mutattak be.

Az első összetett versenyszámban, mely korlát, nyújtó és lögyakorlatokból állott, az első díjat, ezüst

érmét Reiner Vilmos 24 ponttal, a másodikat bronz érmét Schuszter Ödön 17 ponttal nyerte el; a második összetett versenyben, mely helyből magasugrásból és sulydobásból magasba állott, az első díjat, szintén ezüst érmét, Bauer Gyula holt versenyben Brasch Aladár, Koch Sándor és Schmidt Ferencz nyerték el.

Érdekes volt Bauer Gyula sulydobása, melyben $7\frac{1}{4}$ kg. sulyú vasgolyót 4 m. 90 cm. magasságban dobta át.

A megjelent díszes közönség több ízben éljenzéssel és tapssal adott kifejezést tetszésének, melyet az egész országban jó hírnévnek örvendő s a vidéken az első helyet elfoglaló „Aradi Tornaegyesület“ tagjai méltán megis érdemeltek. Az ünnepély befejeztével Steinitzer Pál dr. alelnök megköszönte a közönség szíves érdeklődését és kihirdette a verseny eredményét.

A disztornázás után a tornászok Kunya Géza városi söresarnokában kedélyes vacsorára gyűltek össze, hol Iván elnök, Steinitzer Pál dr. alelnök, Nagy Sándor titkár-művezető és a győztesek tiszteletére számos felköszöntőt mondtak.

(gy. r.)

Iskolák — főiskolák.

Tornafelügyelők. A nm. vall. és közokt. miniszter ur a középiskolák tornatanításának felügyeletével az alább felsorolt jeles férfiakat bizta meg. Az ezen felügyelet ideiglenes és csak a folyó tanévre szól, de bizonyjal alapjául fog szolgálni a jövőben létesítendő felügyeletnek.

1. A fővárosi közép iskolákat Gerenday Ernő látogatja.

2. Fiuméba Kún Gyula megy.

3. Halász Zsiga: Debreczeni áll. főreál, Szentesi áll. főgym. Nagykállói áll. algym.

4. Maurer János: Győri áll. főreál, Szt. Gothardi főgym., Soproni főreál, Székesfehérvári áll. főreál, Nagyváradai főgym., Kaposvári áll. főgym.

Dr. Ottó József: Nagyváradai áll. főreál, Szegedi áll. főreál, Szegedi áll. főgym., Fehértemplomi főgym., Újvidéki főgym., lugosi főgym.

Oherolly János: Pozsonyi kir. kath. főgym., Pozsonyi áll. főreál, Szakoleczai kir. főgym., Ungvári kir. kath. főgym., Ungvári áll. reál. Eperjesi kir. kath. főgym.

Bély Mihály: Brassói áll. főreál, Egri áll. főreál, Kecskeméti áll. főreál, Szolnoki főgym. Erzsébetvárosi főgym.

Stafka Manó: Besztercebányai kir. kath. főgym., Balassagyarmati főgym., Trentenai K. K. algym. Szamosújvári áll. főgym., Dési áll. főgym., Székelyudvarhelyi áll. főreál.

A honvédelmi miniszter és az ifjúság katonai nevelése. Jekelfalussy honvédelmi miniszter, akihez az Egyetemi Zászlóalj elnöksége memdrandummal fordult ebben az irányban, támogat minden olyan törekvést, mely az ifjúság testi edzettségének, férfias, katonás szellemének és a katonai hivatás iránt való érdeklődésének fejlesztésére alkalmas. Legujabban a honvédelem szempontjából legfontosabb sportnak: a katonai fegyverrel való célbalövésnek gyakorlását igyekszik az ifjúsággal megkedveltetni s ebben az ügyben, alapos tanulmányozás után, több középiskolának, ifjúsági és sportegyesületnek katonai szabályzatot, teljes célbalövőberendezést, néhány ezer töltényt tölténytáskát és egyéb szerelvényt ajándékozott, puskát adott kölcsön és elrendelte, hogy az illető helyen állomásozó honvédparancsnokságok az iskolákat illetőleg egyesületeket a katonai oktatás meghonosításánál erőteljes támogatásban részesítsék. Legutóbb az erdélyi római katolikus státus igazgatótanácsa határozta el, hogy a katonai oktatást mind a nyolcz középiskolájában meghonosítja. Több ifjúsági egyesületben kísérletek folynak amaz eljárás megállapítására, melyvel a katonai ismereteket és gyakorlatokat érdeklődést keltő módon, jó eredménnyel lehetne tanítani. Bugyi Sándor biharpüspöki lelkész a vezetése alatt álló ifjúsági egyesületnek a katonaköteles korhoz közel álló tagjai számára rendszeres tanfolyamot szervezett, melyben az ifjakat két községbeli értelmes tartalékos szakaszvezető hetenkint négy estén át a puská ismeretére és kezelésére és más katonaelméleti és gyakorlati ismeretre is tanítja, vasárnaponként pedig egészen szabályszerű módon gyakorolják a katonai puskával rövid távolságra való célbalövést. Jekelfalussy miniszter megleghangu leiratban fejezte ki Bugyi Sándor lelkész hazafiúi buzgólkodásán érzett elismerését és egyuttal tudomására hozta, hogy már elrendelte az egyesület támogatására szükséges puskák, töltények, cél táblák és egyéb szerelvények és könyvek kiszállítását, sőt intézkedett, hogy a lövőhely berendezésére, a célbalövés tanítására az oktatóknak egy honvédtiszt adja meg a szükséges részletes utmutatást.

Egyetemi zászlóalj. Az egyetemi zászlóalj szervező-bizottsága ülést tartott, melyen az alapszabályok jóváhagyása után szükséges teendőket és a kilátásba helyezett kedvezményeket vitatták meg. Azután Serényi Jenő, az egyetemi turista egyesület május havi közgyűlésének megbízásából tervezetet mutatott be, melyben rámutatott arra a szoros kapcsolatra, mely a zászlóaljintézménynek célja és a diák turista között fennforg és ez alapon ő turista-kirándulásokkal kapcsolatban tartandó földrajzi és katonai ismeretterjesztő előadások, gyakorlatok fontosságát, majd a ski-sport elsajátításának célszerűségét fejtegette. A szervező-bizottság erre elhatározta, hogy átiratban keresi meg a Magyar Turista-Egyesület egyetemi osztá-

lyát, hogy a tavasz beálltával a történelmi nevezetességű harczterekre (pl.: Isaszeg, Vác, Komárom, Buda), rendezzen tanulmányi kirándulásokat és azokra a hadi erények iránti érdeklődés fentartása céljából, kiváló katonai szakéroket hívjon meg, kik az ifjúságnak az egykori hadi eseményeket szemléltetőleg elmagyarázzák. A legelső ilyen tanulmányi kirándulás tárgya valószínűleg Buda bevétele lesz, azután az isaszegi harczi terepet látogatják meg.

Egyetemi turisták elnökválasztása. A Magyar Turista Egyesület egyetemi osztálya folyó hó 18-án saját helyiségében rendkívüli választmányi ülést tartott, melyen Zsitvay Tibor, az osztály elnöke, az egyetem kötelékéből történt megválása folytán az elnöki tisztségről lemondott. A választmány Zsitvay Tibort a diák-turistaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül tiszteleti tagjává s Komarniczki Gyulát egyhangulag nagy lelkesedéssel ezidei elnöknek választotta meg.

Torna, atletika, vivás.

Tornaverseny. A Budapesti Posta- és Távirada Tisztviselők Sportegyesülete március 3-án országos egyéni tornaversenyt rendez a következő számokkal:

Haladók (képzettek) részére:

I. Nyujtón.

II. Korláton

III. Lovon.

Kezdők részére:

IV. Nyujtón.

V. Korláton.

VI. Lovon.

Seniorok részére.

VII. Alacsony korláton.

Ifjúsági tagok részére:

VIII. Alacsony nyujtón.

A Fővárosi Torna-Club jubileuma. A Fővárosi Torna-Club vasárnap délelőtt tartotta hatodik évi rendes közgyűlését, melyen a tisztikar a következőképpen alakult meg. Elnök: Rétlaky Ferenc dr. állatorvos, al-elnökök: Herczeg Hugó, Miklós Tivadar. kluborvos: Vizteleky Frigyes dr., titkár: Vámos Soma, jegyzők: Mészáros Jenő és Tábori Jenő, pónztárosok: Friedmann Hugó és Friedmann József, ellenőrök: Fischer Pál és Pintér Lajos, háznagyok: Belgrader Rezső és Weisz Hugó, gondnok: Rausch Géza, atlétikai ügyek vezetője: Gerendai Géza, football-csapatok kapitánya: László Imre. Este a klub öt éves tennállásának megünneplésére társasvacsorát tartott, melyen az új elnök, Rétlaky Ferenc dr. mondotta el munkaprogramját. A klub öt éves fennállását ismertető ünnepi beszédet László Imre tartotta.

Keresztessy-emlékverseny. A Magyar Athletikai Club által február 22., 23. és 24-én Keresztessy József, a feledhetetlen magyar vívómester emlékére rendezendő vívóverseny a vívóév legkiválóbb vívőeseményének ígérkezik. A rendezőegyesület mindent elkövet, hogy a verseny hasonlóan az 1899. évben rendezett Keresztessy-emlékversenyhez, melyet törrel Berti László, karddal pedig Gáspár Artur nyert meg, a mester emlékéhez méltó fénytel és sikerrel bonyolítottassék le. A verseny iránt vívókörünkben máris nagy érdeklődés mutatkozik. A versenyfeltételeket a rendező egyesület még a hét folyamán szétküldi.

Birkózóverseny Kolozsvárott. A Kolozsvári Athletikai Klub a közel jövőben birkózóversenyt szándékozik rendezni Erdély bajnokságáért. A terv mindenestre nagyon szép és birkózó-sportunknak hasznára válnék, ha azt az atletikai szövetség szabályai szerint rendeznék. A rendező egyesület azonban a Magyar Testedző Egyesületek szövetségének szabályai szerint óhajtja versenyét rendezni. De a testedző szövetség ezidőszerint még nem létezik, mert alapszabályai kormányhatóságilag jóváhagyva nincsenek. De nem lehet komolyan venni ezeket a versenyeket azért, akkor azon nem vesznek részt ép azon egyesületek birkózói, akik e téren egyedüli számottevők. Így Magyarország bajnokai: Weisz Richard, Pay'r és Kurrovsky, továbbá Odry, Láng, Träger, Rudolfi, Földessy, Dulin, Hudák, Matonák, Fischhoff, Löwenrosen stb. Ezek nélkül Magyarországon komoly birkózóversenyt rendezni nem lehet. A rendező egyesület tehát helyesen cselekednék, ha versenyét a M. A. Sz. szabályai szerint rendezné.

A Ferencvárosi Torna-Club bálja. A F. T. C. ez évi táncmulatságát február 19-én tartja a Ferencvárosi Polgárok Köre termeiben (Bakács-tér 14.)

Labdarugás.

A labdarugó-sport jubileuma. A magyar labdarugó-sport megalapítója, a Budapesti Torna Club már régebben elhatározta, hogy az alapítás tizesztedős évfordulóját meg fogja ünnepelni. Február 5-én lesz ugyanis tiz esztendeje, hogy a B. T. C. tagjai Iszer Károly, Stobbe Ferenc és Ray Rezső vezetésével először játszottak footballt. E napnak évfordulóját elsősorban a Magyar Labdarugók Szövetsége ünnepli meg akként, hogy közgyűlését február 5-ikére tűzte ki, a mely napon az eddigi bajnokságot nyert csapatok tagjai megkapják a szövetség ezüst, illetve bronzplakettjeit, melynek eredeti mintáját Berán Lajos szobrászművész készítette. A B. T. C. pedig banketet rendez február 9-én (szombat) este nyolcz órakor a Katona Géza-féle vendéglő (Tisztikaszinó palotája) nagytermében. A banketre a rendező-egyesület a M. L. Sz. és a football-sporttal foglalkozó társegyesületeinken kívül minden jelentősebb magyar sport-

egyesületet meghívott s a napokban küldi széjjel a társadalom és a sport vezéralakjainak a meghívókat. A B. T. C. vezetősége ez uton is kéri az érdeklődőket, hogy a banketen való részvétel szándékát legkésőbb február hónap ötödikéig jelentsék be Plachy Jenő titkárnak (V., Markó-utca 20., főreáliskola). Terítékjegy 3 korona. A banket keretében Iszer Károly emlékbeszédet mond, s az eddigi szokás szerint az egyesületek megkoszorúzzák a B. T. C.-nek, az 1901. és 1902. évi bajnokegyesületnek zászlóját. Ugyancsak akkor kerülnek kiosztásra a tavalyi vándordíj-mérvőzések győzelmi érmei.

A husvétii football-mérvőzések. Az idén tervbe volt véve a diszkrét és esodálatos finomságu játék révén a feltűnést keltő Coronthianok újbóli lehozatala, azonban e csapat szereplése ezuttal elmarad, miután legjobb erői másodalu kötelezettség folytán nem jöhetnek el. A Corinthianok ajánlata folytán az oxfordi amateur-csapattal léptek egyesületeink érintkezésbe s megállapodás is történt, hogy husvétkor négy ízben fognak nálunk játszani, még pedig a Budapesti Torna Club, a Magyar Athletikai Club, a Magyar Testgyakorlók Köre és egy válogatott magyar csapat ellen. Azonkívül angol professzionátus csapathoz is lesz szerencsénk. Minden valószínűség szerint az Everton, vagy a Tofttenham fog eljönni. De nincs kizárva, hogy egy új, még nálunk eddig nem szerepelt, világhírű professzionátus csapat, az Aston Villa fog játszani a miénk ellen.

Jégsport.

A Budapesti Korcsolyázó-Egylet nemzetközi korcsolyázó-versenye. A jégsport-idény második nagy nemzetközi korcsolyázó-versenye a mult héten folyt le a Budapesti Korcsolyázó-Egylet rendezésében a városligeti nagy jégpályán. A műkorcsolyázó-versenyre a világ elismert legjobb műkorcsolyázóit és azoknak sorában Salchow Ulrik világbajnokot is sikerült a B. K. E. megnyernie.

A műkorcsolyázó-versenyt természetesen itt is Salchow világbajnok nyerte meg, a ki brilliáns formában volt. A világbajnok remek testtartással végzi gyakorlatait és a legnehezebbekben is esodálatos biztonsággal esik tul.

Nagyon tetszett a fiatal svéd Thorén. Ugrásai nagyszerűek voltak, de sok más gyakorlatban is megközelítette még Salchow klasszisát is. Gordan mult év óta határozottan megjavult. Löhrdahl, mint a gyorskorcsolyázásban, itt is csak a második klassziszt képviseli. Burgert nehéz sulya is akadályozza, hogy eredményesebben érvényesülhessen.

A páros versenyben a Hübler-Burger-pár produkciói keltettek bámulatot.

H I R D E T É S E K.

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE (WODIANER F. ÉS FIAI) RÉSZZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 21.

Találmányok, felfedezések, utazások, vadászkalandok, természetcsodák, hasznos tudnivalók; a természettudományok, a földrajz és az egészségtan köréből való olvasmányok.

UNIVERSUM

Évkönyv a család és ifjuság számára.
Szerkeszti: Dr. HANKÓ VILMOS.
Ára diszkrétben 8 korona 50 fillér.

Most jelent meg a III kötet 12 egész oldalas és 192 a szöveg közé nyomott képpel a következő tartalommal:

I. ELBESZÉLÉS.

Merénylet egy vasut ellen a „vad nyugaton”. Irta dr. Dénes Lajos.

II. UTAZÁSOK.

Kirándulás Afrika nyugati partján a Kongóhoz. Irta Hopp Ferenc.
Második keleti utazásom. Irta Vámbéry Armin.
Tizenhat nap az óceánon. Irta Chyzer Kornélné.

III. FELFEDEZÉSEK. TALÁLMÁNYOK.

Szikra-táviró. Irta Réter Jenő.
Apró találmányok jóvedelme. Készülék a rovarvilág megfigyelésére. Irta dr. Tompa János.
Látogatás Edisonnál. Irta Forbin Viktor.
Egy magyar találmány sikere a külföldön. Irta Vozáry Pál.
A látó-telefon.
A tenger hulláma mint erőforrás. Irta dr. Szekeres Kálmán.
Ajánlott levelet felvevő automata. A nap melegét kihasználó gép.
Fénykép-telegrafálás.
Irta dr. Privorszky Alajos.
Fából készített alkohól.

IV. A MAGUK EMBERSÉGÉBŐL LETT TUDÓSOK.

Faraday Mihály. Irta Markovics Sándor.
Thaan Károly. Irta dr. Illosvay Lajos.

V. UTIKALANDOK, VADÁSZ-RAJZOK. ELMÉNYEK.

Buvárelmények.
Kenguru-vadászat. Irta dr. Tompa János.
corilla-vadászat. Irta Lasz Samu.
Hogy fogják a vadállatokat? Emberevők között.
Verseny ég és föld között.
Tragédia egy afrikai őserdőben.

VI. FIZIKA. CHEMIA. TERMÉSZET-RAJZ. CSILLAGÁSZAT.

A tenger zsarnoka.
Elektrochemia a külföldön.
Irta dr. Austerweil Géza.
A legdrágább anyag. Irta Serényi Gusztáv.
Távcsölelencsék folyadékból
A földrengésekről. Irta dr. Kovessy Gyula.
A leopárd embert rabol. Irta Lasz Samu.
Nyíló agave americana.
Irta dr. Tompa János.
A tenger mélye.
Éjjeli felvételek Afrika rengetegekben. Irta dr. Horváth János.
A legnagyobb gyémánt és testvérei.
Az elefánt, mint háziállat.
A Balaton jegén. Irta dr. Cholnoki Jenő.
A nap ereje. Irta dr. Hoitsy Pál.
Az állatszeliidítés művészete.

A tengeri rákhalászat.
Kísérletek a cseppfolyós levegővel.
Irta dr. Hankó Vilmos.
A kigyó és a mongossa.
A fehére mesterséges előállítás.
Irta dr. Klüg Nándor.
Az észak-tengeri heringhalászat.
A fiemele cápa.
A Mars.
A gyöngyhalászat városából.
A torpedók és bombák anyaga.
Irta dr. Hankó Vilmos.
Az ujkor bibora. Irta dr. Hankó V.

VII. GEOGRÁFIA.

A Vezuv. Irta Lóczy Lajos.
Bagdad és Babilónia. Irta dr. Heller Bernát.
Látogatás Hunyadi János váránál és a hunyadi vasműveknél. Irta Téglás Gábor.
Az aranykapu városa. Irta Németh József.
A Simplon-alagut. Irta dr. Raun Oskár.
A Himalaya magasán.
Mesebeli városok.

VIII. TERMÉSZETCSODÁK.

A Viktória-vizesés vasútja.

IX. TECHNIKA:

A világ legnagyobb hajója.

Szófogadó gépek.
Sin nélkül járó vonat.
Egy és más az újabb lámpákról.
Irta dr. Szekeres Kálmán.
Kenyérgyár a Niagara mellett.
A kormányozható léghajó problémája. Irta dr. Bozoky Endre.
Egy város emelése.

X. EGÉSZSÉGTAN.

Az emberirtó. Irta dr. Hankó V.
Éhienség a földön. Irta Serényi G.
Az opium. Irta dr. Hankó Vilmos.

XI. KÜLÖNFÉLÉK.

A Farfadet tragédiája.
Huszonnégy emeletes ház.
Lakoma egy előkelő kínai házában.
A titkos irásokról.
Egy lap Budapest kulturtörténetéből. Irta dr. Hankó Vilmos.
Házi patika.
A gépember.
Az interlakeni virágóra.
A fakirok csodái.
Egy modern búvész.
Drama a déli sark örök jegében.
Kaukázus. Irta sudáni Bertalan.
Miként alakítható át a levegő nitrogénje különféle vegyületekké.
Irta Austerweil Géza.
Poreltávolító módszer.

Személy hitel!

Kezes és kezes nélkül katonatisztek-, papok-, lekések-, udvari-, állami-, megyei- és magántisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíjogosult hölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak 1/4—20 évig terjedő időre havi, 1/4, 1/2 és egész évi tőkekamat törlesztéssel!

Különlegesség: A páris-bécsi enpuéte értelmében tőkésitem a jövedelmet.

4% ! 4% ! 4% ! 4% !

Jelzálog hitel!

300 koronától feljebb I. II. és III. helyre, földek-, városi- és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdőépületek, malmok, ásványvizek és egyéb források és kőbányákra, a becsérték 3/4 részéig.

Építési hitel!

építéskor levő ingatlanokra 2—3 részletben, oly arányban a mely arányban az építkezés előre haladt!

Bank és magánadósságok konvertálása!

Előnyösen! Szolid alapon és gyorsan eszközölöm mindezen fenti műveleteket elsőrangú bel- és külföldi intézetek által.

Elsőrendű ajánlatok!

Kérjen prospectust.

Válaszbélyeg melléklendő!

MELLER L. EGYED
BUDAPEST, V., Koháry-utca 19.
Telefon-Interurban 46—31.

FODOR JÓZSEF

Saját műhelyek belső díszítés, teljes lakás-, valamint szoba- és szálloda-berendezések számára. Állandó raktár.

BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 2.
(FÜRDŐ-ÚTÓZA SARKÁN.)

HIRDETÉSEKET!

jutányos áron felvesz

kiadóhivata!